

การท่องเที่ยวแกลมปีง: มิติใหม่ของการพัฒนาการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด-19
Glamping Tourism: New Paradigm for Tourism Development post Covid-19
Situation

กุลแก้ว คล้ายแก้ว^{1*} และ คณิต เขียววิชัย²

¹สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ, คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Kunkaew Khlaikaw^{1*} and Kanit Kheovichai²

¹International Tourism Management, Faculty of Management Science,
Pibulsongkram Rajabhat University

²Faculty of Education, Silpakorn University

*Corresponding author: email: kunkaew.k@psru.ac.th

วันที่รับ (Received) : 10 February 2023

วันที่แก้ไขเสร็จ (Revised) : 27 November 2023

วันที่ตอบรับ (Accepted) : 30 November 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอ ที่มา นิยาม ความหมายและแนวคิดของการท่องเที่ยวแกลมปีงสู่มิติใหม่ของการพัฒนาการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด-19 ด้วยองค์ความรู้ในการจัดการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพต่อเนื่อง สมดุล ปลอดภัยและสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนโลก (Sustainable Development Goals: SDGs) การท่องเที่ยวแกลมปีง เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่กำลังได้รับความนิยมและมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นในอนาคต คำว่า แกลมปีง มาจากคำว่า Glamorous หมายถึง ความหรูหรา ผสมกับคำว่า Camping ที่หมายถึง ที่พักแบบกางเต็นท์ ทว่าเมื่อนำคำสองคำมารวมกันจึงได้คำใหม่ที่เรียกว่า “Glamping” และอ่านได้ว่า “แกลมปีง” หมายถึง ที่พักเต็นท์กระทัดรัดที่มีการตกแต่งอย่างหรูหรา ภายในมีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้ให้บริการ เมื่อนำมาผสมกับคำว่า การท่องเที่ยว (Tourism) ทำให้มีคำใหม่เกิดขึ้นที่ใช้นิยามกันอย่างแพร่หลายและใช้ว่า การท่องเที่ยวแกลมปีง (Glamping Tourism or Glamping in Tourism) ซึ่งมีลักษณะมุ่งเน้นให้บริการที่พักแรมโดยอยู่บนพื้นฐานการจัดการเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มทุกวัย ร่วมกับการใช้ฐานทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรมมาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยว ปัจจุบันแกลมปีงมีหลากหลายประเภทให้นักท่องเที่ยวได้เลือกใช้บริการ ในช่วงแรกแกลมปีงเริ่มต้นขึ้น เมื่อประมาณ ค.ศ.1100 ถูกใช้เพื่อเป็นที่พักอาศัยแบบชั่วคราวของชาวมองโกล ซึ่งสามารถถอดและประกอบได้ เคลื่อนย้ายไปมาได้อย่างสะดวก ต่อมาได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในทวีปยุโรป ถูกนำมาใช้ประโยชน์เพื่อเป็นที่พักแรมชั่วคราวในสงคราม เป็นสถานที่จัดงานเลี้ยงรับรองทางการทูตและการเมือง เป็นที่พักแรมสำหรับกิจกรรมสันทนาการล่าสัตว์ป่า รวมถึงเป็นที่พักแรมชั่วคราวในการเดินทางของกลุ่มชาวมุสลิมอิหร่านและชาวมุสลิมออตโตมัน และในท้ายที่สุดได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบในทวีปแอฟริกา แกลมปีงไม่เพียงแต่เป็นที่พักแรมเท่านั้นแต่ยังเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่สะท้อนเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมผ่านกระบวนการทัศนียภาพใหม่ใน

พัฒนาการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด-19 เพื่อให้เป็นที่พักแนวใหม่สู่สายตานักท่องเที่ยวจึงทำให้แกลมปีงได้รับความนิยมอย่างรวดเร็วและแพร่หลายไปทั่วโลก

คำสำคัญ: แกลมปีง; การท่องเที่ยวแกลมปีง; สถานการณ์โควิด-19; กระบวนทัศน์ใหม่; การพัฒนา

Abstract

This article aims to present the definition, meaning and concept of Glamping Tourism to development in a new paradigm dimension after COVID-19 situations for tourism management with quality, continuity, balance, safety with the Sustainable Development Goals: SDGs. Therefore, Glamping Tourism is likely to expand and increase in popularity within the future. The word "Glamping" comes from the word "Glamorous" which means luxury, and mixed with the word "Camping", which means tent camping as for tourist accommodation. When these two words were combined, it became a new word called "Glamping". Glamping is luxurious which includes many amenities and facilities to serve the tourists. Glamping Tourism is the form of tourism that focuses on providing accommodation for tourists. Furthermore, it is based on the management of accommodation elements for the tourists of each group, together with the use of natural and cultural resources to adapt as a tourism activity to attract tourists. Nowadays, there are numerous types of glamping for tourist. The origins of glamping started around 1100 AD, as a glamping that was used as a temporary residence for the Mongolian or Mongo tribes. It was assembled and disassembled easily so it could move around and used many places. Later, its function in European countries was for glamping in wars, for diplomatic and political receptions. Additionally, glamping was adopted during recreational and hunting activities and used as a temporary camp for long journeys by Iranian and Ottoman Muslims. Thereafter, glamping was fully utilized in tourism in Africa. Glamping is not only used for tourist accommodation but also is a new trend of tourism that reflects cultural identity through a new paradigm of tourist accommodation management for the tourists, thus, rapidly gaining popularity all over the world.

Keyword: Glamping; Glamping Tourism; Covid-19 Situation; New Paradigm; Development

บทนำ

การพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวระดับโลก (Tourism Destination of the World) ได้นั้น ต้องอาศัยองค์ความรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยวในการพัฒนาอย่างมีคุณภาพต่อเนื่อง มีความสมดุล ปลอดภัย และต้องสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก (Sustainable Development Goals: SDGs) ซึ่งจะเป็จุดเริ่มต้นในการที่จะนำพาประเทศไทยไปสู่การเป็นประเทศที่เศรษฐกิจมีความเจริญเติบโตท่ามกลางสังคมที่สมานฉันท์ ทันสมัย ก้าวหน้า ควบคู่ไปกับสิ่งแวดล้อมที่ได้รับการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์อย่างสมดุลในระยะยาว ประเทศไทยประสบความสำเร็จอย่างมากในการพัฒนาการท่องเที่ยว ทำให้มี

นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องและเพิ่มขึ้นทุกปี ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวมากมายกระจายอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศทั้งทางมรดกวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ ทำให้เกิดการท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบ เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นต้น การท่องเที่ยวรูปแบบต่าง ๆ เหล่านี้ นำมาซึ่งรายได้ สร้างงาน สร้างอาชีพให้แก่คนในประเทศ

การท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่น่าสนใจอีกรูปแบบหนึ่ง คือ การท่องเที่ยวแกลมปิ้ง ซึ่งกำลังเป็นกระแสการท่องเที่ยวที่ได้รับการตอบรับจากนักท่องเที่ยวอย่างรวดเร็วและแพร่หลายในหลายประเทศทั่วโลก กล่าวคือการท่องเที่ยวแกลมปิ้ง เป็นลักษณะของ “ที่พักแรม” ที่เรียกว่า “แกลมปิ้ง” หรือ “ที่พักเดินท์กระโจม” ที่พักแกลมปิ้งเป็นที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวประเภทหนึ่ง ที่มีการตกแต่งอย่างหรูหรา มีสิ่งอำนวยความสะดวกและผู้เข้าพัก และเมื่อนำมาผสมกับคำว่า Tourism ที่หมายถึง การท่องเที่ยว จึงทำให้คำใหม่เกิดขึ้นและนิยมใช้กันอย่างมากแพร่หลาย มักใช้ทับศัพท์ว่า การท่องเที่ยวแกลมปิ้ง การท่องเที่ยวรูปแบบนี้ มุ่งเน้นให้บริการที่พักแรมแก่นักท่องเที่ยวโดยอยู่บนพื้นฐานการจัดการองค์ประกอบของที่พักแรมเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มทุกวัยร่วมกับการใช้ฐานทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรมนำมาประยุกต์ใช้เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับการคาดการณ์ของ ศูนย์วิจัยธนาคารกรุงศรี (2564) ที่ทำการวิเคราะห์แนวโน้มว่า ในปี พ.ศ. 2564 ธุรกิจท่องเที่ยวและธุรกิจที่พักแรมของประเทศไทย ยังต้องพึ่งพานักท่องเที่ยวไทยในการขับเคลื่อนธุรกิจ เนื่องจากหลายประเทศยังมีมาตรการที่เข้มงวดทำให้การเดินทางไปต่างประเทศยังมีข้อจำกัด ส่งผลให้นักท่องเที่ยวไทยมีแนวโน้มเดินทางในประเทศมากขึ้น นักท่องเที่ยวชาวไทยจะเดินทางในประเทศ 110 ล้านทริป (ครั้ง) และเพิ่มเป็น 125 ล้านทริป (ครั้ง) ในปี พ.ศ.2565 และอาจมากถึง 145 ล้านทริป (ครั้ง) นอกจากนี้ กระแสรูปแบบที่พักนักท่องเที่ยวที่กำลังมาแรงในช่วงปี พ.ศ.2565-2567 คือ แกลมปิ้ง หรือ ที่พักแบบเดินท์กระโจม ตรงกับการสำรวจข้อมูลทั่วโลกของสถาบัน The Business Research Company ที่รายงานว่า มูลค่าตลาดการท่องเที่ยวแคมป์ปิ้งทั่วโลก คาดว่าจะเติบโตจาก 6.2 หมื่นล้านดอลลาร์ ในปี พ.ศ. 2564 เพิ่มขึ้น 6.89 หมื่นล้านดอลลาร์ ในปี พ.ศ.2565 ที่อัตราการเติบโตต่อปี 11.2% และคาดว่าจะโตถึง 1 แสนล้านดอลลาร์ ในปี พ.ศ.2569 หรือเติบโตขึ้นอีก 9.9% (ศูนย์วิจัยธนาคารกรุงศรี, 2564)

ในปี พ.ศ. 2566 แนวโน้มธุรกิจอุตสาหกรรมและโรงแรมปี พ.ศ. 2560-2564 จะเพิ่มขึ้นตามลำดับ ส่วนใหญ่นิยมเลือกที่พักรูปแบบใหม่ที่เรียกว่า แคมป์ปิ้ง หรือแกลมปิ้ง หรือเดินท์กระโจม เน้นการพักผ่อนเสมือนอยู่บ้านและจะเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวภายในประเทศด้วย และในปลายปี 2562 เกิดสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดขึ้น คือ วิกฤติโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19) เกิดเป็นโรคระบาดรุนแรง (Pandemic Disease) กระจายทั่วโลก รวมทั้งส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยเฉพาะกลุ่มธุรกิจที่พักแรมและทำให้ประเทศที่พึ่งพาการท่องเที่ยวรวมถึงประเทศไทยก็ได้รับผลกระทบที่รุนแรงเช่นกัน ดังนั้นอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทย ควรเตรียมความพร้อมในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่เรียกว่า การท่องเที่ยวแกลมปิ้ง ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยและควรเป็นการพัฒนาในลักษณะ “กระบวนทัศน์ใหม่” (New Paradigm for development) จะทำให้เกิด “องค์ความรู้ใหม่” (Body of Knowledge) ที่จะจะเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ทางสังคมร่วมกันเพื่อก่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Awareness and Responsibilities) อันเป็นแนวทางทำให้การท่องเที่ยวเกิดความเข้มแข็งสามารถพัฒนาไปสู่ “ความมั่นคง” (Stability) “ความมั่งคั่ง” (Prosperity) และเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวแกลมปิ้งหลังสถานการณ์โควิด-19 ให้มีคุณภาพ มีความต่อเนื่อง เกิดความสมดุลสู่ความยั่งยืน (Sustainable) ได้ต่อไปในอนาคต

นิยามและความหมายของการท่องเที่ยวแกลมปัง

การท่องเที่ยวแกลมปัง เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่กำลังได้รับความนิยมอยู่ในปัจจุบันและมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นในอนาคต คำว่า แกลมปัง มาจากคำว่า Glamorous หมายถึง ความหรูหรา ผสมกับคำว่า Camping ที่หมายถึง ที่พักแบบกางเต็นท์ ทว่าเมื่อนำคำสองคำนี้มารวมกันจึงกลายเป็นคำใหม่ที่เรียกว่า “Glamping” และอ่านได้ว่า “แกลมปัง” จึงหมายถึง ที่พักเต็นท์กระโจม (สุรางคณา ศรีสุทธิ, 2563) อีกนัยหนึ่งได้มีหน่วยงานและนักวิชาการได้นิยามความหมายและเมื่อแยกคำ จึงทำให้เข้าใจคำว่า แกลมปัง หรือ ที่พักเต็นท์กระโจม ได้พอสังเขปดังนี้

เต็นท์ หมายถึง ที่พักหรือที่อาศัยชั่วคราว ย้ายไปได้ โดยมากทำด้วยผ้าใบซึ่งกันกับเสาหรือหลัก ตรงกับภาษาอังกฤษว่า tent ส่วนคำว่า กระโจม มีทั้งหมด 4 ความหมาย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554) ดังนี้

กระโจม ความหมายที่ 1 หมายถึง สิ่งก็ตามปกติมียอดตลอดอย่างซุ้ม ใช้เป็นเครื่องกำบังแดดลม เป็นต้น โคม กี่ว่า โดยปริยายหมายถึง สิ่งที่รวมกันเข้าเป็นลม เช่น กระโจมป็น หรือสิ่งที่ผูกรวบยอดให้รวมกัน เช่น ปากผูกกระโจม หรือผ้าที่ทำเป็นลอมเพื่อเข้าไปอยู่ให้เหงื่อออก เช่น เข้ากระโจม

กระโจม ความหมายที่ 2 หมายถึง ภูที่มีด้านเปิดโล่ง 4 ด้าน โคม กี่ว่า

กระโจม ความหมายที่ 3 หมายถึง เครื่องสวมศีรษะอย่างหนึ่ง เช่น กระจอนหูแปงประดับแก้วเครื่องเลิศจุดมกระโจมคำสุบเก้าเกช

กระโจม ความหมายที่ 4 หมายถึง โคมเข้าไป เช่น ไม่ได้ที่ก้อย่าโคมเข้าโรมรัน (รามเกียรติ์ รัชกาลที่ 2) หรือข้ามลำดับไปในความว่า กินข้าวต้มกระโจมกลาง

ต่อมากิจกรรมกางเต็นท์เริ่มเป็นกระแสได้รับความนิยมร่วมกับการท่องเที่ยวในทวีปแอฟริกา จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติที่น่าสนใจเพิ่มขึ้น

อีกนัยหนึ่ง “แกลมปัง” หรือ “ที่พักเต็นท์กระโจม” เป็นที่พักรูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นจากกระแสความนิยมของการเดินทางท่องเที่ยวพักผ่อน เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวและถูกเรียกว่า ที่พักแบบกางเต็นท์ หรือ สถานที่พักกลางแจ้ง ตรงกับภาษาอังกฤษว่า "Camping" หรือ "Campground" เป็นที่พักที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวมาก มีการกางเต็นท์ "Tent" และอาศัยสถานที่สำหรับการกางเต็นท์ที่เรียกว่า "Campsites" ที่พักแบบกางเต็นท์เพื่อการท่องเที่ยว จึงได้รับความนิยมและมีจำนวนนี้เพิ่มมากขึ้นตามลำดับ

นอกจากนี้ ที่พักแบบกางเต็นท์ยังถูกคาดการณ์ว่าในอนาคตจะสร้างมูลค่าทางตลาดและสร้างรายได้อย่างมหาศาล “ที่พักแบบกางเต็นท์” รูปแบบเดิม กำลังถูกปรับเปลี่ยนทั้งในเชิงโครงสร้าง รูปแบบ ซึ่งต้องสอดคล้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวตรงตามพฤติกรรมนักท่องเที่ยว ทำให้ในปัจจุบันได้มีการออกแบบที่พักแบบกางเต็นท์ มีหลากหลายประเภทและหลากหลายรูปแบบ มีความแปลกใหม่มากขึ้น ถูกเรียกชื่อใหม่ว่า “ที่พักเต็นท์กระโจม” ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า "Glamping" หรือบางครั้งถูกเรียกทับศัพท์ว่าที่พักแบบ "แกลมปัง" ซึ่งแกลมปังเป็นการผสมคำกันระหว่างคำว่า "ความหรูหรา" (Glamorous) และคำว่า "การตั้งแคมป์" (Camp) มารวมกัน จึงเกิดเป็นคำจำกัดความใหม่ของธุรกิจบริการที่พักรูปแบบการตั้งแคมป์ โดยมีสิ่งอำนวยความสะดวกสบายครบครันเหมือนโรงแรม ซึ่งที่พักแบบนี้ทำให้นักท่องเที่ยวยังคงได้พักผ่อนใกล้ชิดกับธรรมชาติด้วย (สุรางคณา ศรีสุทธิ, 2563; Sakáčová, 2013) ดังนั้นผู้เขียนจึงเปรียบเทียบช่วงเวลา ประเด็นความสำคัญของการพักแบบแกลมปังและแบบแกลมปัง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบช่วงเวลา ประเด็นความสำคัญของที่พักแบบแคมป์ปิ้งและแบบแกลมปีง

ปี	ประเด็นความสำคัญ	ที่พักแบบแคมป์ปิ้ง (Camping)	ที่พักแบบแกลมปีง (Glamping)
ค.ศ.1861	ก่อตั้งองค์กรกิจกรรมลานกางเต็นท์ (The first camping organization)	✓	
ค.ศ.1920	เริ่มมีกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบซาฟารีทัวร์และตั้งแคมป์	✓	
ค.ศ.1948	มีการกำหนดมาตรฐานที่พักเต็นท์กระโจม (The first camping standards)	✓	
ค.ศ.2005	มีการบัญญัติคำศัพท์ คำว่า “ที่พักเต็นท์กระโจม” หรือ “Glamping” ปรากฏขึ้นครั้งแรกในสหราชอาณาจักร		✓
ค.ศ.2011	ประเทศไทย ราชบัณฑิตยสถานได้บัญญัติคำว่า เต็นท์ หมายถึง ที่พักหรือที่อาศัยชั่วคราว ย้ายไปได้ โดยมากทำด้วยผ้าใบซึ่งกับเสาหรือหลัก ตรงกับภาษาอังกฤษว่า tent และยังสื่อความหมายแบบไทยซึ่งใช้คำว่า กระโจม	✓	
ค.ศ.2016	ได้รับการเพิ่มในพจนานุกรมภาษาอังกฤษออกซ์ฟอร์ดกำหนดให้คำว่า “Glamping” เป็นคำใหม่		✓
ค.ศ. 2019 - ปัจจุบัน	แกลมปีง (Glamping) ถูกใช้เรียกทับศัพท์และเป็นที่พำนักรักท่องเที่ยวที่ตกแต่งแบบหรูหรา มีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน และตั้งอยู่ใกล้ธรรมชาติ		✓

ที่มา : กุลแก้ว คล้ายแก้ว, 2564; ราชบัณฑิตยสถาน, 2554; Brooker, 2013

โดยสรุป ความแตกต่างระหว่างที่พักแบบแคมป์ปิ้งและที่พักแบบแกลมปีงนั้น ที่พักแกลมปีงจะเพิ่มเติมสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างครบครันแก่นักท่องเที่ยว มีการตกแต่งที่หรูหรา แต่ในส่วนที่เหมือนกันคือ ยังคงใช้ “สถานที่พักกลางแจ้ง” หรือ “Campground” ยังคงต้องมีการกางเต็นท์และอาศัย “สถานที่สำหรับการกางเต็นท์” ที่เรียกว่า “Campsites” เช่นเดิม แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อนำการท่องเที่ยวมาผสมผสานกับแกลมปีง ประกอบกับในช่วงสถานการณ์โควิด-19 การท่องเที่ยวแกลมปีง เกิดเป็นกระแสความนิยมอย่างรวดเร็วโดยกลุ่มนักท่องเที่ยวประเภทแกลมเปอร์ (Glampers) ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวประเภทที่ต้องการท่องเที่ยวและพักผ่อนแบบมีความเป็นส่วนตัวสูง และเน้นการท่องเที่ยวที่ปลอดภัยจากโรคติดต่อดังกล่าว ส่งผลให้นักท่องเที่ยวประเภทแกลมเปอร์เลือกใช้บริการแกลมปีงมากขึ้น และตอบโจทย์ไลฟ์สไตล์ (Lifestyle) ของตนเองเป็นอย่างมาก ซึ่งจากการศึกษาและค้นคว้า การท่องเที่ยวแกลมปีง ยังคงเป็นที่พักแบบกางเต็นท์ มีสิ่งอำนวยความสะดวกทันสมัย เพิ่มความสะดวกสบายแก่ผู้เข้าพัก ที่พักหรือที่อาศัยชั่วคราวสามารถเคลื่อนย้ายได้ ทำด้วยผ้าใบซึ่งกับเสาหลักหรือหลัก มีการตกแต่งที่สวยงามและมีสิ่งอำนวยความสะดวกภายในเพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยวร่วมกับการใช้ฐานทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรมมาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยว จากการนิยามและความหมายของการท่องเที่ยวแกลมปีง จึงเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ตามกระแสความนิยมของกลุ่มนักท่องเที่ยวประเภทแกลมเปอร์และเป็นมิติใหม่ของการพัฒนาการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด-19 ของประเทศไทย

ที่มาของการท่องเที่ยวแกลมปัง

แกลมปัง เกิดขึ้นเมื่อราว ค.ศ.1100 เมื่อมีชาวมองโกลถือกำเนิดขึ้น ในช่วงเวลานั้นชาวมองโกลเป็นชนเผ่าเร่รอนและเป็นชนเผ่าที่มีประชากรที่อยู่รวมกลุ่มกัน กลุ่มหนึ่งมีไม่กี่หมื่นคน เช่น เผ่าเคอเริต (เคอเลีย) เผ่าเมอร์คิธส์ (เมียวเออฉี) ดาตาร์ (ทาตาเออ) และเผ่าไนม่า (ไนแมน) เป็นต้น ตามประวัติศาสตร์ของชาวมองโกลไม่มีเจ้าปกครองสูงสุด โดยอาศัยอยู่กระจายทั่วไปทั่วทุ่งหญ้าสเตปป์ (Steppe) ตั้งแต่มองโกเลียเรื่อยไปจนกระทั่งถึงทะเลทรายโกบี (Gobi desert) และบริเวณมองโกเลียในปัจจุบัน การอยู่อาศัยคือการเลี้ยงสัตว์เพื่อใช้เป็นอาหารล่าสัตว์เป็นอาหาร มีการอพยพย้ายถิ่นฐานไปเรื่อย ๆ บนพื้นที่ราบทุ่งหญ้ายาวกว้างใหญ่ ชีวิตส่วนใหญ่อยู่บนหลังม้าจึงทำให้ชาวมองโกลมีความเก่งกาจในเรื่องการขี่ม้า ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตชาวมองโกล เมื่อมีการเดินทางเร่รอนตระเวนหาทุ่งหญ้าเพื่อการเลี้ยงสัตว์ การปลูกสร้างที่พักอาศัยจึงใช้เต็นท์กระโจม หรือ “เกอร์” เป็นที่อยู่อาศัยและรวมถึงเป็นจุดเริ่มต้นของ “แกลมปัง” (Lubin, 2017; Teja, 2018) เพราะด้วยเต็นท์กระโจมของชาวมองโกล มีความสะดวกต่อการรื้อถอน วิถีชีวิตชาวมองโกลขึ้นอยู่กับสภาพภูมิประเทศ ซึ่งเป็นการอาศัยอยู่ในพื้นที่ราบ มีการล่าสัตว์เป็นอาหารซึ่งจะหาได้ง่ายในช่วงฤดูใบไม้ผลิและค่อนข้างลำบากในฤดูหนาว เมื่อบางชนเผ่ามองโกลกลุ่มใดขาดแคลนอาหารก็จะเกิดการบาดหมางกันอยู่ตลอด หรือบางครั้งรุนแรงถึงขั้นเกิดการปล้นสะดมกับอีกชนเผ่าหนึ่ง ด้วยเหตุนี้สงครามจึงกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตชาวมองโกล เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ทำให้เต็นท์กระโจมชาวมองโกลผู้เร่รอน ไม่เพียงแต่เป็นที่พักอาศัยเท่านั้นแต่ยังถูกใช้เพื่อเป็นที่พักชั่วคราวในการสงครามด้วย

ปัจจุบันรูปแบบของเต็นท์กระโจมของชาวมองโกลเพื่อการท่องเที่ยว ยังคงอัตลักษณ์เฉพาะถิ่น รูปแบบสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นได้พัฒนาไปตามสภาพอากาศ วัฒนธรรม สภาพทางภูมิศาสตร์ และวิถีชีวิต การออกแบบที่น่าสนใจเป็นสิ่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วโลก แม้รูปแบบพื้นฐานของเต็นท์กระโจมแบบมองโกลมาจากการอพยพย้ายถิ่นฐานและเร่รอน เพราะด้วยแนวคิดการออกแบบที่พักของชาวมองโกลทำให้เต็นท์กระโจมพกพาสะดวก น้ำหนักเบาและประกอบได้อย่างง่ายดาย โครงสร้างทางสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะนี้ทำให้ชนเผ่าเร่รอนสามารถอยู่อาศัยและใช้ชีวิตในสภาพอากาศที่รุนแรงของเอเชียกลาง (Tsovooodavaa, Shih, Bonjar, & Kistelegdi, 2018)

ในทวีปยุโรปได้นำแกลมปัง หรือเต็นท์กระโจม มาเป็นที่พักชั่วคราวเพื่อการสงคราม การประชุมทางเมือง-การทูต การจัดงานสังสรรค์และเป็นที่พักเพื่อกิจกรรมนันทนาการท่องเที่ยว เรื่องราวของแกลมปัง หรือเต็นท์กระโจมถูกบันทึกไว้ในประวัติศาสตร์เรื่อยมา เต็นท์กระโจมมิได้มีบทบาทหน้าที่เพียงเท่านั้นอีกต่อไปแต่เต็นท์กระโจมถูกนำมาใช้เพื่อ “การสงคราม” ดังบันทึกประวัติศาสตร์โดย คอสมอส (2560) ว่า “เต็นท์กระโจมที่พักของทหาร โดยการรบกันในสงครามร้อยปีนั้น มีส่วนสำคัญในเกี่ยวกับการใช้ปืน ดินปืนและปืนใหญ่ เมื่อครั้งสงครามครูซีและการยึดเมืองคาเลย์เมื่อปี ค.ศ.1347 เป็นครั้งที่อังกฤษชนะฝรั่งเศสสองครั้งในสงครามร้อยปี”

ต่อมาช่วงปี ค.ศ.1500 มีหลักฐานและการอ้างอิงทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ในช่วงเวลานั้น แกลมปัง หรือเต็นท์กระโจม ทำหน้าที่ในฐานะเป็นเป็นที่ประทับรับรองของราชวงศ์เพื่อจัดประชุมทางการเมือง การทูต และการจัดงานสังสรรค์ (Diplomatic Meeting and Event) โดยการศึกษาวิจัยทางประวัติศาสตร์ของประเทศอังกฤษและประเทศสกอตแลนด์ของนักวิชาการ (Lindsey, 1604) พอสรุปความได้ว่าเป็นการใช้ชีวิตในเต็นท์ที่ฟุ่มเฟือย มีความโอ้อ่าที่สุดในประวัติศาสตร์ โดยมีการอธิบายไว้ว่า “เต็นท์และกระโจมทุ่งแห่งผ้าทอง หรือ Field of the Cloth of Gold ที่ยิ่งใหญ่” เป็นการสร้างเต็นท์และกระโจม ถูกสร้างขึ้นประมาณ 2,800 หลัง อย่างสวยงามมีสีทองที่เรียกว่าเป็นทุ่งแห่งผ้าทอง เพราะมีการตกแต่งที่สวยงาม บริเวณที่สร้างนั้นมีน้ำพุไวน์สองแห่งอยู่ด้านหน้าของพระราชวังแฮมป์ตันคอร์ต สภาพอาคารด้านในของเต็นท์และกระโจมอาคารทางด้านขวานั้น ทำจากไม้และผ้าใบทาสีทอง การสร้างเต็นท์และ

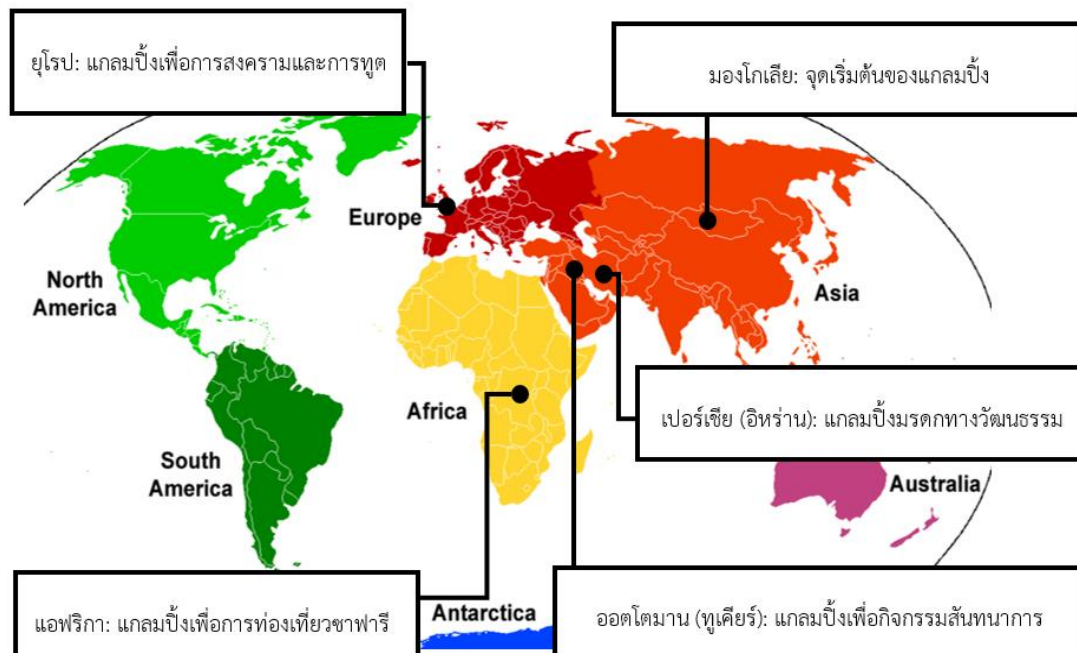
กระโจมเป็นจำนวนมากใช้ วัสดุ อุปกรณ์ และเฟอร์นิเจอร์นำมาประดับและตกแต่ง ซึ่งสิ่งของเหล่านี้มีจำเป็นสำหรับ กษัตริย์และจำเป็นต้องใช้เป็นการชั่วคราวร่วมกับพระองค์กำลังพำนักอยู่ในพระราชวัง

นอกจากนี้ในทวีปเอเชียยังพบว่า ชาวมุสลิมเปอร์เซีย (อิหร่าน) ใช้แกลมปิ้ง หรือเต็นท์กระโจม ที่เป็นมรดก ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวในสมัยราชวงศ์ศอฟวีเยร์ (Safavid) พบเห็นการสร้างที่พักอาศัยด้วยเต็นท์ กระโจม ซึ่งวัฒนธรรมอิหร่าน ทอผ้าไว้เพื่อเอาไว้แขวนตามถนนและปูทางเดินหรือเอาไว้ปูหรือคลุมกระโจม ด้วยชีวิต ชาวเผ่าชาวเปอร์เซียมีนัยย้อนไปเป็นพัน ๆ ปี กระโจมจึงเป็นส่วนหนึ่งของฉากชีวิตของชาวเปอร์เซีย ไม่ว่าจะเป็นชน เผ่าเร่ร่อน ซึ่งจะทำให้ย้ายที่อยู่ได้ง่าย หรือผู้ปกครองนครที่มีชีวิตกึ่งเร่ร่อน มีการเดินทางและต้องนำเอากระโจมไปในการสู้รบด้วย หรือฉะนั้นก็ออกขุนนางในกระโจมหลังใหญ่ กระโจมจึงปรากฏในภาพเขียนตั้งแต่สมัยตริมูร์มาถึงกลาง ถึงคริสต์ศตวรรษที่ 16 (กิตติมา อมรทัต, 2547)

ส่วน ชาวมุสลิมเติร์ก ผู้ครองอาณาจักรออตโตมาน (Ottoman) ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม เป็นดินแดนอยู่อาศัยของชาวมุสลิม (ในปัจจุบัน คือ ประเทศตุรกี) ในอดีตส่วนใหญ่มักจะเรียกหัวหน้าหรือผู้นำว่า สุลต่าน จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัย พบว่าใช้แกลมปิ้ง หรือเต็นท์กระโจม เป็นเต็นท์กระโจมทรงกลมที่เรียกว่า “เยิร์ต” (yurt) ถูกใช้โดยเผ่าเร่ร่อนในมองโกเลียและเอเชียกลาง การใช้เต็นท์กระโจมของชาวมุสลิมเติร์กนั้น เริ่มแรก ในปี ค.ศ.1299 มีวัตถุประสงค์การใช้เต็นท์กระโจมเพื่อการสงคราม ต่อมาจึงใช้เพื่อการจัดงานพระราชพิธีหรือพิธีกรรม หรืองานเฉลิมฉลองและการเดินทางท่องเที่ยว เช่น กิจกรรมตกปลา (Fishing trip) ขององค์สุลต่าน เป็นต้น อาจกล่าว ได้ว่าเต็นท์กระโจมเป็นส่วนหนึ่งของวิถีวัฒนธรรมอันยิ่งใหญ่ของชาวมุสลิมเติร์ก ในปี ค.ศ. 1566 มีการบันทึกถึง เรื่องราวของเต็นท์กระโจมเพื่องานพระราชพิธีของ การสวรรคตของสุไลมาน ซึ่งเป็นครั้งสำคัญที่มีการสร้างเต็นท์และ เต็นท์กระโจมขนาดใหญ่หิม่าในเมืองหลวง พร้อมกับการตกแต่งเต็นท์ที่มีความงดงามดุจดังพระราชวังหลวง เต็นท์ กระโจมเป็นมรดกภูมิปัญญาและมีส่วนสำคัญของวิถีชีวิตชาวมุสลิมเติร์ก เต็นท์กระโจมนอกจากจะถูกใช้เพื่อการ สงครามแล้ว พบว่าใช้เป็นสถานที่จัดงานเฉลิมฉลองและงานเทศกาลรื่นเริงสำหรับราชวงศ์ชั้นสูง เป็นสถานที่พัก ชั่วคราวเมื่อมีการเดินทางไกลขององค์สุลต่าน ในขณะที่ชนชั้นลำดับล่างบางกลุ่มต่างใช้เพื่อเป็นที่พักอาศัยด้วย เต็นท์ กระโจมจึงมีเอกลักษณ์เฉพาะตามวิถีวัฒนธรรมและอารยธรรมอันรุ่งเรืองของชาวมุสลิมเติร์ก มีการใช้ผ้าคลุมอย่างดีใช้ ผ้าที่มีราคาแพง มีการปูพรม และใช้เฟอร์นิเจอร์มากมายเพื่อให้ได้ไว้ใช้สอย ซึ่งดูราวกับว่าเต็นท์กระโจมที่สร้างขึ้นมานั้น คือ พระราชวังที่มีความงดงาม มีความหรูหราโอ่อ่าและยิ่งใหญ่ และในบางโอกาสที่ต้องสร้างที่พักชั่วคราว ประมาณ ค.ศ.1673 พบว่าได้มีการขนเต็นท์กระโจมของสุลต่านโดยใช้เรือจำนวนถึง 600 ตัว

ในทวีปแอฟริกา พบว่าหลายประเทศต่างพึ่งพาการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแบบซาฟารีจึงเป็นหนึ่งในธุรกิจ ที่สำคัญของทวีปแอฟริกาที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่คนในท้องถิ่นตั้งแต่ชนเผ่าจนกระทั่งกลุ่มนักธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับ การท่องเที่ยว จากความสำคัญของสภาพภูมิประเทศ สภาพพื้นที่ ภูมิศาสตร์กายภาพ สภาพทรัพยากรทางธรรมชาติ วัฒนธรรมพื้นถิ่นและงานศิลปะของชาวแอฟริกัน มีความน่าสนใจในเชิงการท่องเที่ยวอย่างยิ่ง การใช้แกลมปิ้ง หรือ เต็นท์กระโจม เป็นที่พักแรมเพื่อการท่องเที่ยวแบบซาฟารีของเหล่าบรรดานักสำรวจและนักท่องเที่ยว จากการ ศึกษาวิจัย พบว่า พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวผู้ร่ำรวยหรือนักท่องเที่ยวผู้แสวงหาการผจญภัยต่างไม่ต้องการที่จะสละ ความสะดวกสบายหรือความหรูหรา ยังคงความต้องการใช้เครื่องกำเนิดไฟฟ้าไปจนถึงอ่างอาบน้ำ หรือกล่องใส่แชม เปญในที่พักแรมด้วย รวมทั้งยังมีการกล่าวถึงที่พักแบบแคมป์ไซต์ หรือ Campsite พร้อมกับการบันทึกเป็นหลักฐาน ในช่วงปี ค.ศ.1920-1930 ว่าเมื่อมีการท่องเที่ยวในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับสภาพธรรมชาติ มักจะมีการ พัฒนาที่พักแกลมปิ้ง หรือเต็นท์กระโจมให้เหมาะสมกับการเป็นที่พักอาศัยเพื่อการท่องเที่ยวชั่วคราว (Vrtodusić, et. al, 2017) อยู่เสมอ รวมไปถึงใน ค.ศ.1950-1970 บางครั้งเมื่ออยู่ในภาวะสงครามแกลมปิ้ง หรือเต็นท์กระโจมก็ยังสร้าง

ไว้เป็นที่พักแรมแก่ผู้ยากจนและมักจะตั้งอยู่ห่างจากตัวเมืองเพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงการถูกทิ้งระเบิดด้วย (Eremić, 2021) พอดีแสดงให้เห็นภาพรวมของแกลมปังที่พักแรมที่กระจายอยู่ทั่วโลกดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 สรุปภาพรวมที่มาของการท่องเที่ยวแกลมปังทั่วโลก

จากภาพที่ 1 ในอดีตแกลมปังถูกใช้เพื่อเป็นที่พักอาศัยของชาวมองโกล ต่อมานำมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์เป็นที่พักรั่วคราวในการสงคราม การทูต การเดินทาง แต่แกลมปังได้ถูกนำมาใช้เพื่อการท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในศตวรรษใหม่ของทวีปแอฟริกา ซึ่งมีลักษณะเป็นการท่องเที่ยวแบบซาฟารีทัวร์ การนำแกลมปังหรือเต็นท์กระโจมมาเป็นที่พักรั่วคราวในป่ายังคงได้รับความนิยมสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ต้องการใช้ชีวิตแบบหรูหรา รูปแบบการท่องเที่ยวแกลมปัง ซึ่งเป็นการกิจกรรมท่องเที่ยวในแอฟริกาส่วนใหญ่จึงกลายเป็นเครื่องมือในการรณรงค์อนุรักษ์ป่าไม้ มีส่วนช่วยในการรักษาวัฒนธรรมของชนเผ่า เปลี่ยนแปลงภาพจำในอดีตที่มีแต่กิจกรรมการเดินทางเชิงกีฬาเพื่อการล่าสัตว์ได้เปลี่ยนไปเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการสำรวจสัตว์ป่าและพันธุ์พืชแทน ทำให้ทุกวันนี้การท่องเที่ยวแบบซาฟารีทัวร์และการท่องเที่ยวแกลมปังจึงเป็นทางเลือกใหม่ที่กำลังได้รับความนิยมและมีชื่อเสียงไปทั่วโลก

ประเภทและลักษณะของแกลมปัง

ปัจจุบันที่พักแรมมีหลากหลายประเภท มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2548) และคณะกรรมการสถิติสาขาการท่องเที่ยวและกีฬา (2558) ได้แบ่งประเภทของที่พักแรมตามวัตถุประสงค์ ซึ่งการจัดประเภทของที่พักอาศัยขึ้นอยู่กับทำเลที่ตั้ง การบริการงาน การจัดบริการแก่ผู้เข้าพัก เช่น โรงแรม (Hotels) โรงแรมรีสอร์ท (Resorts Hotel) โรงแรมประเภทนี้ตั้งอยู่ในบริเวณที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติสามารถสัมผัสกับธรรมชาติได้อย่างแท้จริง หรือโมเตล (Motels) มีทำเลตั้งอยู่ใกล้ถนนสายหลักระหว่างเมือง มีบริการที่จอดรถฟรีแก่ผู้เข้าพักเป็นบริการที่พักรูปแบบประหยัด และที่พักกลางแจ้ง (Campground) เป็นที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวที่ชอบธรรมชาติ หรือมีที่พักประเภทรถยนต์หรือรถตู้เพื่อ

นันทนาการ (Recreational Vehicle) เข้าจอดในสถานที่พักกลางแจ้งที่มักเป็นลานกว้าง เป็นต้น (กุลแก้ว คล้ายแก้ว, 2558) ที่พักประเภทนี้มีลักษณะที่ใกล้เคียงกับแกลมปิ้งเนื่องจากต้องอาศัยพื้นที่กลางแจ้ง เป็นต้น นอกจากนี้ที่พักรวมจะมีหลากหลายประเภทให้นักท่องเที่ยวเลือกใช้บริการตามความสนใจแล้ว แกลมปิ้ง จึงเป็นที่พักรูปแบบหนึ่งประเภทที่กำลังได้รับความนิยมทำให้มีการศึกษาวิจัยเพิ่มมากขึ้นและพบว่าเต็นท์กระโจมมีหลากหลายประเภทและกระโจมมองโกเลีย (Yurt) หรือ เกอร์ (Gers) เกิดขึ้นเมื่อราว ค.ศ.1100 เพราะ “เกอร์” นอกจากจะเป็นที่อยู่อาศัยของเผ่าชาวมองโกลแล้ว ต่อมาได้นำกระโจมมองโกเลียหรือเกอร์สู่การเป็นที่พักนักท่องเที่ยว และยังรวมถึงเป็นจุดเริ่มต้นของ “แกลมปิ้ง” อีกด้วย อย่างไรก็ตามรูปแบบการท่องเที่ยวทำให้เกิดแนวคิดใหม่ ๆ มีการนำ “เกอร์” มาดัดแปลงเป็นที่พักรูปแบบใหม่ที่สามารถช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวและยังใช้ซึ่งเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมได้อีกทางหนึ่ง ในปัจจุบันทำให้เกิดการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม (Brochado, 2019; Brooker, 2013; Guernsey Institution, 2016; Kireeva, 2021; Waterman, 1924; Yildirim, 2019;) พบว่า แกลมปิ้งรูปแบบสมัยใหม่มีจำนวนสรุปได้ จำนวน 37 ประเภท ดังนี้

1. กระโจมมองโกเลีย (Yurt) หรือ เกอร์ (Gers)
2. บ้านดิน (Hogan)
3. เอสกิโมเฮ้าส์ (Eskimo House)
4. บ้านไม้กระโจมสร้างด้วยดิน (Earth Lodge)
5. บ้านทรงยาว (Long House)
6. กระโจมกิ่งบ้านถาวร (Wigwam)
7. กระโจมอินเดีย หรือ กระโจมอินเดียแดง(Tipis)
8. บ้านต้นไม้ (Treehouse)
9. ทูพิก (Tupiq)
10. ซาฟารีเต็นท์ (Safari Tents)
11. เต็นท์ (Tents)
12. เต็นท์ทรงโดม (Domes)
13. เต็นท์ทรงสามเหลี่ยม (Eco Pod)
14. สโตร์ถ้ำ (Caves)
15. โรงนา (Barns)
16. โดมใสที่มองเห็นท้องฟ้า (Igloos)
17. เต็นท์ทรงระฆัง (Bell Tents)
18. เต็นท์ยกกระดานสูงจากพื้น (Elevated Cabins)
19. เต็นท์ผ้าใบ (Tents Cabins)
20. บ้านไม้ทรงสามเหลี่ยม (A Frame Cabins)
21. เต็นท์กระโจมแบบสร้างบนหิน (On Rock)
22. เต็นท์กระโจมสร้างลอยน้ำ (Floating)
23. เต็นท์กระโจมบนพื้นดิน (On Earth)
24. เต็นท์กระโจมเป็นทรงกลมคล้ายลูกโป่ง (Bubble)
25. เต็นท์กระโจมสร้างแบบอยู่บนเกาะ (Island)
26. เต็นท์กระโจมบนเรือ (On Boat)

27. ตู้คอนเทนเนอร์ (Container)
28. โรมานีเยอร์มัว (Romani Wagon) หรือ โรมานีเยเวียน (Vardo)
29. รถบ้าน (Caravans)
30. ขบวนรถไฟ (Caboose)
31. บ้านลอยน้ำ (On Water)
32. กระโจม (Hut)
33. รถพ่วงโบราณ (Vintage Caboose)
34. บ้านขนาดเล็ก (Tiny House)
35. เต็นท์กระท่อมท่ามกลางธรรมชาติ (Nature Lodge)
36. พื้นที่พักให้เช่า (Vacation Rentals)
37. ที่พักแบบอาคารสูง (Tower)

โดยสรุป แกลมปัง หรือเต็นท์กระท่อม จำนวน 37 ประเภทนั้น เป็นที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยวมีหลากหลายประเภทให้นักท่องเที่ยวได้เลือกใช้บริการ ซึ่งส่วนใหญ่ตั้งอยู่ท่ามกลางธรรมชาติหรือสร้างอยู่ใกล้ชุมชนและมีรูปลักษณ์ที่โดดเด่น แกลมปังมีเรื่องราวความเป็นมาที่ยาวนานเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ต่างกัน บทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกัน แต่มักจะเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอยู่เสมอ การบัญญัติคำศัพท์คำว่า แกลมปัง จนกระทั่งได้รับการเพิ่มในพจนานุกรมภาษาอังกฤษออกซ์ฟอร์ด ได้นิยามและกำหนดให้คำนี้เป็นคำใหม่ว่า แกลมปัง หมายถึง ที่พักแบบเคลื่อนย้ายได้มีการสร้างตามสภาพภูมิประเทศและสภาพอากาศที่แตกต่างกัน (Brooker & Joppe, 2013) สำหรับประเทศไทยมีการนำที่พักแกลมปังมาเปิดให้บริการแก่นักท่องเที่ยวอยู่บ้างและกระจายอยู่ทั่วประเทศไทย เช่น ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันตก และภาคใต้ พบในพื้นที่ท่องเที่ยวของอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงอีกแห่งหนึ่งในเขตภาคเหนือตอนล่าง พบว่ามีที่พักแกลมปังเปิดให้บริการจำนวนมาก โดยจากการสืบค้นจำนวนที่พักในเว็บไซต์ (Website) ของผู้ให้บริการท่องเที่ยวที่รับจองแบบออนไลน์ (OTA-Travel Online Agency) เป็นแพลตฟอร์ม (Platform) ที่ได้รับความนิยม เช่น www.booking.com และ www.hostelworld.com พบมีผู้ประกอบการแกลมปังเปิดให้บริการอยู่จำนวน 34 แห่ง (กุลแก้ว คล้ายแก้ว, 2564) อีกทั้งยังพบว่าส่วนมากผู้ประกอบการลงทุนสร้างแกลมปังที่มีรูปร่างลักษณะแปลกตาจากต่างประเทศเปิดให้บริการนักท่องเที่ยวควบคู่กับการนำเสนอกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ เช่น กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ชมวิเวาค้อ) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (ท่องเที่ยวไหว้พระวัดผาช่อแก้ว) และกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ชมแปลงเกษตรและพืชผักเมืองหนาวที่ไร่ บีเอ็น) เป็นต้น (กุลแก้ว คล้ายแก้ว, 2564) ดังนั้นหากประเทศไทยต้องการส่งเสริมการท่องเที่ยวรูปแบบนี้ให้มากขึ้น ซึ่งในเชิงสัญลักษณ์อาจจะต้องเริ่มต้นจากการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการลงทุนสร้างหรือออกแบบที่พักแกลมปังที่มีอัตลักษณ์ไทย มีเอกลักษณ์เฉพาะ แสดงถึงอัตลักษณ์ของพื้นที่ร่วมกับการพัฒนาแกลมปังไทยให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานสากลเท่าเทียมกับแกลมปังในต่างประเทศ เพื่อมุ่งสู่การท่องเที่ยวแกลมปังที่มีคุณค่า สามารถสร้างมูลค่าและเป็นมิติใหม่ของการท่องเที่ยวต้นแบบได้ต่อไปในอนาคต

การท่องเที่ยวแกลมปัง: กระบวนทัศน์ใหม่ในการพัฒนาหลังสถานการณ์โควิด-19

เมื่อกระแสความนิยมการท่องเที่ยวรูปแบบนี้มีมากขึ้น แนวคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยวแกลมปังด้วยกระบวนทัศน์ใหม่จึงเป็นความท้าทายในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เนื่องด้วยสภาพของบริบทและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้น กระบวนทัศน์ใหม่จึงถูกนำมาปรับใช้ในการพัฒนาแกลมปังเพื่อการท่องเที่ยว ซึ่งคำว่า กระบวน

ทัศน์ หมายถึง กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ วิธีปฏิบัติ แนวการดำเนินชีวิตและการพัฒนาชีวิตและสังคมที่มีร่วมกันของคนกลุ่มหนึ่ง ชุมชนหนึ่งและได้ก่อตัวเป็นแบบแผน ซึ่งเมื่อยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไป จึงต้องมีการนำกระบวนการทัศน์เดิม ๆ มาทบทวนใหม่ ปรับปรุงใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัยและสถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคต กระบวนการทัศน์ใหม่จะเกิดขึ้น เมื่อกระบวนการทัศน์เดิมไม่สามารถใช้แก้ปัญหาหรือตอบสนองการพัฒนาให้แก่มนุษย์ได้ ประชญา ซึ่งเป็นศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานของสรรพวิชาการทุกอย่างในโลกใบนี้ ประชญา เป็นต้นกำเนิดของสรรพวิชาและเป็นฐานคิดของทุกศาสตร์ ดังนั้นการพัฒนาใด ๆ จึงไม่อาจขาดฐานคิดหรือกระบวนการทัศน์ในเชิงปรัชญาไปได้ กระบวนการทัศน์ในเชิงปรัชญา จึงหมายถึง ระบบความคิด ความเชื่อพื้นฐาน ในเรื่องของสรรพสิ่งที่เป็นไปในโลกที่ช่วยให้มนุษย์นำมาใช้เป็นพื้นฐานในการมองโลก มองสรรพสิ่ง และใช้เป็นแนวทางในการคิดเพื่อดำเนินชีวิต กระบวนการทัศน์ในเชิงปรัชญาสามารถต่อยอดไปสู่การพัฒนาได้อย่างเป็นรูปธรรม การพัฒนาการท่องเที่ยวแกลมปีงด้วยกระบวนการทัศน์ใหม่ ต้องอยู่บนพื้นฐานองค์ความรู้ดั้งเดิมที่หลากหลายร่วมกับบูรณาการกับศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องบูรณาการร่วมกับองค์ความรู้ใหม่ที่ทันสมัย สร้างสรรค์ ต่อยอดและเชื่อมโยงเพื่อให้ได้แนวคิดที่ทันสมัยและเป็นมิติใหม่ของการพัฒนาการท่องเที่ยวแกลมปีงหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 19 (Covid-19) ใน 4 ประเด็น ที่น่าสนใจต่อไปนี้

1. **การพัฒนาบนฐานทรัพยากรทางวัฒนธรรม** จะช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อการท่องเที่ยว สามารถทำให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสวิถีความเป็นไทย (Thainess) การพัฒนาบนฐานอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรใช้ความคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking) ในการออกแบบที่พักแกลมปีงด้วยการดึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมในพื้นที่ออกมาใช้ประโยชน์ มุ่งเป้าไปถึงการแสดงออกซึ่งวัฒนธรรมที่เก่าแก่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์ความรู้ดั้งเดิมของพื้นที่สู่การออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สร้างสรรค์เพื่อประยุกต์ใช้ในพื้นที่พักแกลมปีง อย่างน้อยเพื่อสร้างทางเลือกใหม่ให้นักท่องเที่ยว การนำเอกลักษณ์ในพื้นที่และองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาดั้งเดิม การสร้างประสบการณ์ประทับใจให้นักท่องเที่ยว ทำให้เกิดการจัดการแบบมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบสาน พื้นฟู และคงไว้ซึ่งมรดกทางวัฒนธรรมเอาไว้ได้อย่างยาวนาน

2. **การพัฒนาบนฐานทรัพยากรทางธรรมชาติและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม** ควรมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกในการรักษาสีเขียวให้คงอยู่อย่างสมดุล และเกิดความยั่งยืนต่อระบบนิเวศ การออกกฎระเบียบหรือข้อตกลงในการดูแลและปกป้องธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกัน ผู้ประกอบการแกลมปีงควรคำนึงถึงการพัฒนาบนแนวคิดที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ การออกแบบกิจกรรมในแกลมปีงควรเน้นการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ มีการกระจายรายได้สู่ชุมชนและท้องถิ่น รวมถึงการปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้มาเยือน (Visitors) หรือนักท่องเที่ยวแกลมปีง (Glampers หรือ Glamping Tourists) ทุกกลุ่มทุกวัย

3. **การพัฒนาให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานที่พักแรมทั้งระดับชาติและระดับสากล** โดยเน้นการจัดการและการดำเนินงานพื้นฐาน 5 ประเด็นหลัก ได้แก่ ด้านความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว (Safety) ส่งเสริมความสะอาดในแหล่งท่องเที่ยว (Clean) ความสะดวกในการเข้าถึง (Accessibility) ความเป็นธรรมในการท่องเที่ยว (Fair) การส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและรักษาสีเขียว (Sustainability) (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2562) และผู้เขียนมีมุมมองว่าการพัฒนาควรได้รับการประเมิน (Evaluation) ในด้านคุณภาพการบริการ (Service Quality) อย่างสม่ำเสมอ เพื่อคงไว้ซึ่งคุณภาพของการจัดการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวที่ดีมีคุณภาพ มีประสิทธิภาพและสามารถเป็นต้นแบบได้

4. **การพัฒนาเพื่อยกระดับความปลอดภัยและสุขอนามัยวิถีใหม่ (Safety and Sanitation)** ให้แก่กลุ่มนักท่องเที่ยว ปัจจุบันในประเทศไทยพบการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 19 (Covid-19) และยังไม่ได้หมดไป โดยภาครัฐประกาศและปรับให้เป็นโรคประจำถิ่น ส่งผลให้ที่พักนักท่องเที่ยวทุกประเภทต้องผ่านเกณฑ์มาตรฐาน

ความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (Safety & Health Administration - SHA) โดยเครื่องหมาย SHA นั้น เป็นตราสัญลักษณ์ที่จะช่วยสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคในช่วงสถานการณ์ดังกล่าว ได้แก่ 1) มาตรฐาน SHA หมายถึง การกระตุ้นให้สถานที่ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเพิ่มความรัดกุมกับสินค้าและบริการโดยคำนึงถึงการแพร่ระบาดของโรค Covid-19 ให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นดำเนินการไปอย่างปลอดภัยและถูกต้องตามหลักสุขอนามัย 2) มาตรฐาน SHA + คือ ต้องมีพนักงานในสถานที่ประกอบการหรือกิจการที่ได้รับวัคซีนป้องกันโรค Covid-19 ครบโดสอย่างน้อย 70% ของพนักงานทั้งหมดในองค์กร และ 3) มาตรฐาน SHA Extra Plus (SHA++) หมายถึง ที่พักหรือโรงแรมที่ผ่านมาตรฐานการป้องกันการแพร่ระบาดของโรค Covid-19 สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้าสู่ประเทศไทย โดยมีเงื่อนไขว่าโรงแรมที่พักนั้น ๆ จะต้องได้รับมาตรฐาน SHA+ ยินยอมรับนักท่องเที่ยวในมาตรการทดสอบ แอนด์ โก (Test & Go) เป็นการตรวจสอบหาเชื้อโรคโควิด-19 หากพบว่าติดเชื้อจะถูกเข้ากระบวนการรักษาหรือหากไม่พบจะได้รับอนุญาตให้เดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยได้ ซึ่งเป็นมาตรการสร้างความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่ง ในมาตรการนี้ที่พักจะมีสัญญากับโรงพยาบาลคู่ปฏิบัติการ พร้อมยานพาหนะในการรับส่ง (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2563) โดยที่พักแกลมปังทุกประเภทที่เปิดให้บริการสมควรได้มาตรฐาน SHA แบบใดแบบหนึ่งจากหน่วยงานที่รับผิดชอบจึงจะสร้างความมั่นใจแก่นักท่องเที่ยวประเภทแกลมเปอร์ได้

บทสรุป

บทความนี้ได้สะท้อนให้เห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวแกลมปัง ตั้งแต่เรื่องราวความเป็นมา จุดเริ่มต้น นิยามและความหมาย จนกระทั่งถึงแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในมิติใหม่หลังสถานการณ์โควิด-19 ซึ่งนับว่าเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่กำลังได้รับความนิยมและมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นในอนาคต อย่างไรก็ตาม คำว่า แกลมปัง (Glamping) มาจากคำว่า Glamorous หมายถึง ความหรูหรา ผสมกับคำว่า Camping ที่หมายถึง ที่พักแบบกางเต็นท์ เมื่อนำคำสองคำมารวมกันจึงได้คำใหม่ที่เรียกว่า แกลมปัง ยังคงอธิบายให้ภาพของการท่องเที่ยวแบบนี้ว่าเป็นที่พักที่กระโจมที่มีการตกแต่งอย่างหรูหรา มีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้ให้บริการร่วมกับการใช้ฐานทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรมมาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยว เมื่อนำมาผสมกับคำว่า การท่องเที่ยว (Tourism) ทำให้มีคำใหม่เกิดขึ้นที่ใช้นิยามกันอย่างแพร่หลายและใช้เรียกว่า การท่องเที่ยวแกลมปัง (Glamping Tourism) ซึ่งภาพอนาคตของการพัฒนาแกลมปังคงต้องมีลักษณะเอกลักษณ์เฉพาะที่ไม่ซ้ำใคร ต้องมีความน่าสนใจมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เลือกใช้บริการและต้องมุ่งเน้นการให้บริการ โดยอยู่บนพื้นฐานการจัดการที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ทุกกลุ่มทุกวัย จนกระทั่งทำให้การท่องเที่ยวแกลมปัง เป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวทางเลือก (Alternative Tourism) และการท่องเที่ยวแบบนี้จะได้รับการตอบรับจากนักท่องเที่ยวที่ต้องการสร้างประสบการณ์ใหม่ให้ตนเองอยู่เสมอ (Lopes, 2020) ส่งผลให้พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวประเภทนี้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว รวมถึงส่งผลต่อผู้ประกอบการธุรกิจแกลมปัง (Glamping Entrepreneur) อาจต้องปรับตัวมากขึ้นและไม่เพียงแต่การบริหารจัดการในด้านที่พัก มีสิ่งอำนวยความสะดวกและการตกแต่งหรูหราสำหรับนักท่องเที่ยวแกลมปังเท่านั้น แต่ในอนาคตแกลมปังจะกลายเป็นนวัตกรรมใหม่ของโลก (Igoe, 2016; Milohnić, 2019) ที่ได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้นและเชื่อมโยงหรือใกล้ชิดกับธรรมชาติ (Vrtodušić-Hrgović, Cvelić Bonifačić, & Licul, 2018) ร่วมกับคุณภาพการบริการและมีกิจกรรมท่องเที่ยวที่สร้างสรรค์ (Adamovich, 2020) ในท้ายที่สุดนี้สิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึงเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวแกลมปังหลังสถานการณ์โควิด-19 ต้องพัฒนาให้ครอบคลุมทั้ง 4 มิติ และต้องอยู่บนพื้นฐานความปลอดภัยและสุขอนามัยวิถีใหม่ (Safety and Sanitation for New Normal Tourism) เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ รวมถึงการประยุกต์นำองค์ความรู้ภูมิปัญญาดั้งเดิมมาบูรณาการกับศาสตร์ต่าง ๆ ที่

เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ ต่อยอดด้วยองค์ความรู้ใหม่จะส่งผลทำให้การท่องเที่ยวแกลมปีงเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่มีแนวคิดที่ทันสมัยและเป็นมิติใหม่ของการพัฒนาการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด-19 อันจะนำไปสู่การท่องเที่ยวแกลมปีงอย่างยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กิตติมา อมรทัต. (2547). *ศิลปะเปอร์เซีย*. กรุงเทพฯ: ไทยควอลิตี้บุ๊กส์.
- กุลแก้ว คล้ายแก้ว. (2558). *หลักการมัคคุเทศก์*. พิษณุโลก: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- กุลแก้ว คล้ายแก้ว. (2564). *การท่องเที่ยวแกลมปีง: ศักยภาพและแนวทางการจัดการแบบนิวนอร์มัลของผู้ประกอบการบนพื้นที่เขาค้อในฐานะจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวของประเทศไทย*. พิษณุโลก: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2562). *ประกาศกรมการท่องเที่ยว เรื่องหลักเกณฑ์คุณภาพที่พักนักเดินทาง*. สืบค้นจาก https://uttaradit.mots.go.th/download/article/article_20191025115548.pdf
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2563). *มาตรฐาน SHA และมาตรการ Test & Go*. สืบค้นจาก <https://thailandsha.tourismthailand.org>
- คณะกรรมการสถิติสาขาการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). *แผนพัฒนาสถิติสาขาการท่องเที่ยวและกีฬา ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2556-2558*. สืบค้นจาก http://osthailand.nic.go.th/files/economic_sector/8.tourist.pdf
- คอสมอส. (2560). *บันทึกโลก ฉบับรวมเล่ม 1-2*. กรุงเทพฯ: ไทยควอลิตี้บุ๊กส์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. สืบค้นจาก <https://dictionary.orst.go.th>
- สุรางคณา ศรีสุทธิ. (2563). *แผนธุรกิจ Home Camping ธุรกิจแกลมปีง และแคมป์ปีง Business Plan for Home Camping (Glamping & Camping Business)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2546). *เอกสารการสอนชุดวิชา ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศูนย์วิจัยธนาคารกรุงศรี. (2564). *แนวโน้มธุรกิจอุตสาหกรรมและโรงแรม ปี พ.ศ. 2560-2564*. สืบค้นจาก www.krungsri.or.th

เอกสารอ้างอิง (ภาษาอังกฤษ)

- Adamovich, V., & Nadda, V. (2020). Quality Issues In Glamping Tourism From Providers Perspective In The UK. *International Journal of Entrepreneurship, Management, Innovation and Development (IJEMID)*.4(1), 99-115.
- Brochado, A., & Brochado, F. (2019). What makes a glamping experience Great? . *Journal of Hospitality and Tourism Technology*, 10(1), 15-27.
- Brooker, E., & Joppe, M. (2013). Trends in camping and outdoor hospitality – An international overview. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*, 3(4), 1-6.
doi:10.1016/j.jort.2013.04.005

- Eremić, G. (2021). New trends in camping tourism–glamping and family campsites. *Geoadria*, 26(1), 59-82.
- Guernsey Institution. (2016). *Tourism Accommodation Quality Standards of Glamping*. Retrieved from https://www.visitisleofman.com/Glamping_311019
- Igoe, B. & Lotus, B. (2016). *Glamping Business : History of camping and glamping*. Retrieved from <http://www.glampingbusiness.com/2016/09/20/brief-history-camping-glamping>
- Kireeva, Y. A. (2021). Development of glamping in Russia and abroad. *Laplage Em Revista*, 7(Extra-B), 553-560.
- Lindsey, R. (1604). *The History of Scotland from 21 February, 1436 to March, 1565*. Edinburgh.
- Lopes, D., Brandão, F., Breda, Z., & Costa, R. (2020). The Four Dimensions of Tourist Experience: A Comparative Analysis Between Camping and Glamping. *In International Conference on Tourism, Technology and Systems*, 385-395.
- Lubin, L. (2017). *A Short History of Glamping Tents*. Retrieved from <http://blog.glamping.com/short-history-glamping-tents>
- Milohnić, I., Bonifačić, J. C., & Licul, I. (2019). Transformation of camping into glamping–Trends and perspectives. *Tourism in Southeast Europe*, 5, 457-473.
- Sakáčová, K. L. (2013). *Glamping-Nature served on silver platter*. Aalborg University.
- Tsoovodavaa, G., Shih, R. R. L., Bonjar, M. R. G., & Kistelegdi, I. (2018). A review and systemization of the traditional Mongolian yurt (GER). *Pollack Periodic*, 13(3), 19-30.
- Vrtodušić Hrgović, A. M., Cvelić Bonifačić, J., & Licul, I. (2018). Glamping–new outdoor accommodation. *Ekonomika Misao I Praksa*, 2, 621-639.
- Waterman, T. T. (1924). North American Indian Dwellings. *Geographical Review*, 14(1), 1-25.
- Yildirim, G., & Erkilic, E. (2019). An overview of glamping tourism within the context of the middle east tourism: the case of Turkey. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 6(4), 475-489.

คณะผู้เขียน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กุลแก้ว คล้ายแก้ว

สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ, คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
E-mail: kunkaew.k@psru.ac.th

ศาสตราจารย์ ดร. คณิต เขียววิชัย

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
E-mail: kanit@su.ac.th